

באת מערכות

אגרות קוראים

הכוח העליון העליון וההתאחדות נקוק להבהרת המשלות,
 לביהן הצעות, להקשת פרכים.
 "באת-מערכות" נולדה עתה מקום להבאת הרהורים
 וחילופים של קרב הקוראים ואישי-האגן. מעל באתו זו
 יוכל הקורא הער, החורף לבאות הכוח האישי אישיותו,
 להגיב על אולטימטום את-הכפיס, לערער על הנחות מקובלות
 ולהיות יאס להצעות מחשלות ומתקלות.

ה. די. בי. זיות הסמויות מן העין

נשירינו אנו בימי מלחמת העצמאות, אף שמעטים
 היו, ידוע ערכם בטיפוח הרוח ובהגברתו.
 אין אלה אלא דוגמאות מעטות מני רבות, הבאות
 להבליט את ערכו של הזמר בצבא.

די במה שמנינו לעיל כדי להוכיח מה רב ערכה
 של הזמרה בצבא, וכי מצדק הכינוי שניתן לה. אך
 עדיין לא מיצינו בכך את מלוא ערכה. ישנו צד
 נוסף, שאולי בצבאנו נראה הוא כפחות-ערך, אך
 ערכו אינו ניתן לערעור. הכונה לשירה כאמצעי
 טכני לשמירת קצב. לשירה ממין זה לא יסכון שיר
 רגיל, אלא צריך שיהיה מותאם לקצב ההליכה —
 שיר-הלכת.

שיר-הלכת חייב להיות חי, להבדיל משיר-הלכת
 "הסלונני" אשר אפשר שערב הוא לאוזן ולתיפוף
 אצבעות, אך לא למצעד גייסות.

בימי מלחמת-העולם השנייה הוכח לעתים קרובות
 כי שירי-הלכת חיים עשויים לחולל פלאים ממש בהש-
 פיעם על רוח האנשים, בהחלישים את עייפותם ואת
 מתחיות עצביהם. קצין אמריקאי גבוה כינה את
 שירי-הלכת כ"תרופה היעילה ביותר נגד יבלות",
 וזאת לאחר הנסיון שהתנסה בו: טירונים רבים
 במחנהו היו מתאוננים על כויות ויבלות ברגליהם
 לאחר מסעם למסות. לאחר שהוחל לשיר אגב הליכה,
 ואת קריאות-הקצב של הסמל החליף שיר-הלכת, ירד
 בהרבה מספר נגועי הרגלים.

צבא אשר שירה בפיו, הוא גם צבא מלחמה.
 גנרל פרנקלין בל (ארה"ב)

"הדיכויים הסמויות מן העין" — כך כינו הגר-
 מנים, בימי מלחמת-העולם השנייה, את שירי הקרב
 שלהם, אשר המקובל שבהם היה "זמר פולין". לדעתם
 של הגרמנים רב היה חלקן של נעימות אלו בנצחור
 גותיהם הגדולים על מעצמות-הברית; כדביזיות
 של ממש היו, אם כי סמויות-מן-העין.

הנסיון של רוב צבאות העולם מלמד, כי הזמרה
 המאורגנת אינה אך שעשוע, אחד מאמצעי הבידור;
 אמנם, גם בבידור יש חלק לזמרה, אך בראש וראשונה
 הנה גורם המחשל את רוח הצבא ואת הרגשת הליכוד
 ביחידותיו. בזמרה בצותא יש משום טיפוח הרוח
 הקיבוצית והלאומית.

בימים המרים, ספוגי המפלות והמכות האנושות
 בפלנדריה (1940), ייחסו האנגלים ערך רב להרמת
 הרוח הירודה לשיר שהיה מקובל על החיילים, הוא
 הפזמון החוזר מתוך הסרט "שלגיה ושבעת הגמדים":
 "הי זו הי הו, יוצאים לעבודה". ובצבא הצרפתי,
 לפני שנים לא-רבות, נהוג היה, לגבי השיר "יונתי
 זהובת השער", כי קצין בלבד רשאי היה לפתוח בו,
 ורק בשעה הקשה ביותר. היה זה מעין "משימת
 אסיסכנה" שהיתה מופעלת ברגע הקריטי.

אשר לשירי-הלכת, מתנהל ויכוח אם אמנם יעילה השירה תוך-כדי הליכה; אחדים טוענים כי שירה תוך-כדי הליכה רב הפסדה משכרה, שכן משבשת היא את קצב הנשימה וגורמת בכך להגברת העייפות. סבורני שהנסיון מלמד, כי הכוחות אשר מטפחת זמרה זו עדיפים ורבים מן הכוחות הפלים אגב הוצאתה לפועל. אך לו גם נקבל טענה זו, אפשר בכל זאת להפיק את מלוא התועלת שבמנגינות אם תושמע ע"י כלי-נגינה. כבר יהושע מנצל את השופרות ומפיק מהם תרועות מצעד והלהבה באותה הפגנת כוח שהוא עורך לפני יריחו, בהצעידן את הצבא מסביב לחומה ללא פעולה תוקפנית איזו שהיא, כשהוא מסתפק בפעולה הפסיכולוגית של ריכוך האויב ושבירת רוחו.

ישקפה הפהנים נשאים שקפה שופרות
היבאים קפני ארון ה' הזכים הלוך וקקעו
בשופרות והקלוץ הזך קפניהם והמאפן
הזך אתרי ארון ה' הלוך וקקעו בשופרות

הממוצע של מצעד הלגיון הרומאי היה 24 מילי (38.5 ק"מ) ב-8 שעות, אף מרשל דהיסס מדגיש מקרה בו צעדו לגיונרים 24 ק"מ ב-5 שעות בהשראתה של תזמורת צבאית, שנחנה את הקצב והתמידה בו. במלחמה החדשה עמדו כבר על התרפעה המעניינת, שגדודים, אשר בשורותיהם היו להקות של זמרים ומנגנים בהרמוניות, במפוחיות-פה או באיזה כלי-נגינה אחר, היו מסוגלים לכתת רגליהם בדרכים ארוכות הרבה יותר מאשר גייסות נטולי אמצעים אלו.

כתב "אסושיאטד פרס" מוסר את רשמיו מהשפעת שירי-הלכת על הצבא הגרמני בכיבוש בה מתאר הוא כיצד עברו הגרמנים את נהר השלדה באנטורפן. הוא מספר כי בצד הטורים המתקדמים היו נעות מכוניות רדיו שמתוכן היו מושמעים שירי-הלכת אשר חוללו נפלאות: "עייפות האנשים פגה, המתרחקות רפתה, האנשים החלו לשיר ולשרוק". נראה שאצלנו טעון המצב בירור מבחינה זו.

לנו כמעט ואין שירי-הלכת מקוריים, ואלו המצויים אינם עשויים להקרא לרוב שירי-הלכת חיים. נראה, משום-מה, כי יחסם של המלחינים לסוג זה של יצירה מוסיקלית הוא יחס של ביטול. ואין מלחין המכבד את עצמו מרשה לעצמו להתעסק בכגון אלה. מבלי להכנס לויכוח בשטח המוסיקלי, נראה לי כי המלחין גיבם שלגו חייבים לתרום את חלקם לחיזוקו של הצבא ולביצורו, ועליהם לפסוח על כל סיבה ומניע בעל חשיבות שניה במעלה. נקרא אליהם בפה מלא:

"הבר לנו שיר-צבא! הבר לנו שירי-הלכת חיים!"
שירי-הלכת המשמעים כיום הם שירי-הלכת לועזיים (על-פירוב אמריקאיים ואנגליים). האמנם נכון ויעיל להשמיע רק שירים כאלו? זאת ועוד: על-פירוב שומע החייל שירי-הלכת אלו רק במצעדים השונים (ובהרבה מקרים משתמשים גם במצעדים בנקישות תוף בלבד).

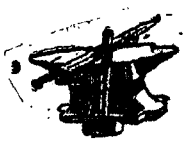
נשאלת השאלה: שירי הלכת, האם נחלת המצד עד הם או שמא עשויים הם לשמש מכשיר רב-ערך, ורבי-שימוש יותר במסגרת הצבאית? מפקדים רבים עמדו, ודאי, על השינוי הרב שחל באנשיהם בשעת האימונים, כאשר נתגלה אחד מהאנשים כידוע-נגן על הכלי הפעוט — מפוחית-פה.

אפשר לארגן קורס למנגני מפוחיות-פה, כדי שבכל מחלקה בצה"ל ימצא איש שידע לנגן בכלי זה. תהא זו תוספת לתקן הציוד המחלקתי, תוספת קטנה במשקלה, אך גדולה ורבה בערכה.

בסיס שיש לרשותו רמקול, מדוע לא ישתמש בו להשמעת נעימות-לכת בשעת ההשכמה? ערכן של נעימות אלה רב בהפיחן בחייל רוח צבאית מיד עם פקחו את עיניה, ובהיותן מעין סם מעורר, העולה על כל קריאות השכמה מאיזה סוג שהוא.

הזמרה הנה מקור-כוח; צבאנו, המחפש אחר מקורות-כוח, אל לו להתעלם ממקור זה, או שלא להעריכו כראוי; חייב הוא להגדיל כוח זה, להרבותו ולנצלו כהלכה!

סגן ברוך רוזן

קראתי את ספרו של צ' רולו "פשיטת וינגייט" — אשר מהדורתו השלישית יצאה לאור לא-מזמן — והתר-
שמתי במיוחד מקטע קצר, אשר עוררני למחשבה. וחרתי
וקראתי את הקטע, אך לא הצלחתי להבין את אופן הסב-
רת הדברים, או אפשר שיש בו פשוט השקפה שונה. חורתי
והרהרתי באותו קטע פעמים מספר, ובסוף החלטתי
לכתוב על כך ל"מערכות". בטוחני שקוראים רבים קראו
אף הם את הספר, והייתי רוצה לדעת מה דעתם על כך.

אסביר את הרקע: שתי כיתות של בני-גורקה וכיתת
תת-מקלעים בריטית נמצאו במארב על אחד השבילים
בגינגל, שלארכו המקדם פטרול יפני בן 36 איש. היפנים
הומתעו הפתעה גמורה. במקום להתפור, כרעו (היפנים)
על ברכיהם בדרך, וידי בלי הבחנה, לחוג הגינגל. דומים
היו לציפור היושבת על הבד, וכאילו מזמינה ציידים. משח
האש הראשון הג' 20 מהם. השרידים עשו את המעשה
היחיד שהיפנים יודעים לעשות בנפלאם לפתע בסתם הם
כידו את רוביהם והשתערו אל מול מותם.
איש לא נמלט.

להניח שהאורכים היו בצידו האחד של השביל, במרחק
לא רב ממנו. הפליא אותי ביותר הקטע, המספר בשמץ של
כדי לנתח את המארב דרושים, כמובן, פרטים נוספים
על מקום האורכים ועל אורך שדרת היחידה היפנית. אפשר
זלוול על כך שהיפנים כידנו אף רוביהם והסתערו על
הכוח התוקף, אשר לעובדה שהם כרעו ופתחו מיד באש,
יתכן שיש מקום לחילוקי דעות אולם לדעתי עד שהמסקד
היפני איתר את אש האויב (אם לא עשה זאת מיד) היה זה
בסדר גמור. נוסף לכך, במטח הראשון נפלו 20 מתוך 36
היפנים, וכמעט ודאי שאף המסקד היפני היה בין הנופלים.
לאור מצב זה, ברור שהדבר הטוב ביותר שיכלו לעשות
שרידי היחידה היפנית, היה לכונן את רוביהם ולהסתער על
האורכים. במקרה הנדון הושמדה היחידה היפנית כולה,
אולם אינני חושב שלו היתה נחגת אחרת, היה נשאר

כיצד ינהג פטרול העולה, להפתעתו, על מארב?
חשובה לכך מותנית בשלושה: (א) אורח לחימתו
של הצבא המדובר; (ב) משימתו הקונקרטיית של
הפטרול; (ג) פני השטח.
לגבי המקרה אליו מתייחס סגן-משנה י. יצחקי —
יש לזכור כי המארב מוקם על דרך העוברת בתוך
הגינגל, ואשר צעד אחד בלבד ימינה או שמאלה
ממנה נותן מסתור מלא. במקום להתפור כרעו
היפנים על ברכיהם, ואם כי הקטינו בכך את גדלם

מישהו מהם בחיים. נוסף לכך ברור שבמצב כזה משנה
התקפת כידונים את פני הדברים, שכן הכוח המותקף הוסך
להיות כוח תוקף, והיחידה האורבת מוכרחה לשים לב יותר
למחסה מגני האש האויבת והתוצאה היא, כמובן החלשת
כוח-האש שלה וכן הפחתת תכליתיות האש.

מכל-מקום, אין לי שום ספק שבמקרה של נפילה במא-
רב, ובמיוחד מארבי-ים, אין דבר טוב יותר מהסתערות
מכודגת, תמחני על רב-סרן אבירם, שאינו מזכיר כלל את
הקטע הנ"ל בסקירת המילואים המצורפת לספר.

אני לשלעצמי סבור, שהסתערות-כידונים הנה תכליתית
ביותר בקרב מגע, אף שאני-עצמי לא השתתפתי מעודי
בקרב-מגע, ואיני יכול אלא להסתמך על נסיונם של אח-
רים (לדוגמה, בקונטרס "קרב כידונים") ועל נסיוני באימ-
נים בקורס מכיים וממייים.

ישנם מפקדים הרואים כנחלת העבר את הסתערות-
הכידונים כאמצע ראשי להכרעת יריב בקרב-מגע. אך
סבורני שכל עוד קיים קרב-מגע — יש ויש מקום לקרב-
כידונים, אשר נוסף על חלקו הממשי בהשמדת האויב, יש
בו כוח-הלם המשפיע השפעה רבה על רוחם של חיילי
האויב. יש לזכור, כמובן, כי התוקפים — כאשר יגיעו
לידי קרב-מגע — ימצאו לאחר הסתערות, ללא כדורים,
וכמעט ללא אפשרות מבחינת הזמן לשוב ולטעון את
הרובים. אותו דבר הל גם על תת-מקלעים; ואילו המס-
לעים, אשר חיפוי עדיכה על המסתערים, יהיו חזלי-אונים
בגלל הסכנה שמא יפגעו באנשיהם-הם. כן ברור שאין
אפשרות פעולה גם לשאר הנשק הקסייע, ולכן רב ערכו
של קרב-הכידונים.

ולסיום, אי-אפשר שלא להזכיר עוד מעלה חשובה של
הסתערות-כידונים, והיא: החזרת רוח-הקרב כלהמים,
אשר מגבירה את כוח-הלחימה שלהם.

סגן-משנה יעקב יצחקי

כמטרות — עדיין נשאר גלויים לגמרי לאויב.
היות ובגלל אופי השטח לא יכלו שרידי הכוח היפני
(נשאר עדיין 16 איש) להתפרס — לא יכלה
הסתערות מלוות מטחים להיות תכליתית, לא מבחינת
מכת האש, ולא מבחינת עצמת ההלם. האפשרות
הטובה-יותר לדעת הסופר, כמסתבר מה"לזול" בו
הוא מדבר על פעולת היפנים: (א) תפיסת מחסה
בגינגל; (ב) התקפה משם או נסיגה — בהתאם
למשימתם. המערכת

כ. מ. ו. ב. | ...

לפקודת המטכ"ל על אמצעי הזהירות באימונים עם אש חיה".

ג. גם כשמצילים הצעות הבאות לודא גמישות וייעול בניצול השטחים, אסור לפסוח על קיום אותה מידת בטחון אימונים שהיא הכרחית למניעת קרבנות שוא. לכן מוטב להרחיב ולהעיר על כך, מאשר לקצר ולתת מקום להתהוות רושם מוטעה, וביחוד בגושפנ"ק של "מצפה אה"ד".

רב-סרן א. א.

רב-סרן א. א. עצמו כותב, כמובן, המחבר הסתמך על כך...

ברצוני להעיר לרשימה "לבעיות ארגון שטחי אימונים" (מערכות "פ"ד-פ"ה, עמ' 73), את ההערות דלקמן:

א. דוקא בגלל ה"מעשיות" וה"תכליתיות" של ההצעות המובאות ברשימה הנ"ל, חיוני היה לדייק בהסבר, כדי למנוע אי-הבנה.

ב. להצעה לנצל שטחי-אש לתרגילים רטובים בלבד, "ואילו כל אימון ללא-אש, יש להרחיקו ולבצעו מחוץ לשטחים אלה" (הדגשת המקור), מן הדין היה להוסיף הסתייגות, ולציין: "כמובן, ששלב-התרגול היבש הבא כשלב מכין לשלב-התרגול הרטוב של תרגיל-אש מסויים, יבוצע באותו שטח, בהתאם

ה. ת. י. ו. ב. ש. ב. י. ק. ו. ר. ת.

לפתרון הבעיות הנ"ל נוסף אולי להגיע עלי-ידי:
1. יתר יחס-כבוד לנשק ברגע שנמסר לחייל. לדוגמה: עם גיוסו של הטירון אפשר להסתפק בהצהרה בכתב של שבועת אמונים למולדת (לכיסוי משפטי — במקרה הצורך); ובסיום תקופת הטירנות — אחרי שהחייל יודע רובה מהו — להשביעו בטכס לשמירת נאמנות למולדת ולנשק. יהיה זה שילוב של חובה מופשטת לאידיאה מסויימת עם חובה ממשית לנשק — דבר שהוא אחוז בידים וחש בו. בטוחני שטכס כזה יחרת עמוק יותר בזכרונו של החייל מאשר הטכס הנוכחי.

2. גראה שמכתבי טירונים מסוג זה עשויים להיות חומר הדרכה טוב למש"ק ולאלה הבאים במגע יומיומי עם אנשים במנהיגות. כדאי אולי שמוסד צבאי מתאים יאסוף חומר מסוג זה, וישלח אותו בעיקר ליחידות-שדה. אין להסתפק במשלוח חומר מסוג זה לבסיסי-הדרכה בלבד, שכן לרוב מגיע החייל לאחר תקופת טירונותו לחטיבה או לגדוד. חומר מסוג זה צריך לעבור עיבוד מסויים, כמובן; יש להוציא ממנו את התפל ולתבליט נקודות מתאימות, כמו למשל את ההבדל בין המ"כ והמד"ס של הטירון הנ"ל. משוכנע אני שכל מש"ק צעיר ומוכשר שואף להתקדם. את עתידו של המדריך-המפקד קובעת במידה רבה הצלחתו בקרב הניכיו. בכך תינתן לו הזדמנות להכירם לפני ולפנים.

רב-סמל י. מליאם

"יומנו של טירוף" (מערכות "פ"ד-פ"ה, עמ' 75) משקף את הרגשתו האמתית של הטירון בבסיס-האימונים לגבי דברים בהם נתקל הוא לראשונה בצבא, והם הרושמים בו למעשה התרשמות הקובעת את יחסו של החייל אל הצבא בכלל ואל המפקדים בפרט.

בעיית הטכסים בצבא, אנדונה ביומן, מעוררת מחשבה על הצורך לשפר ענין זה ולהחדיר בו רוח קדושה. גראה ש"כואב" לו לטנרון המקבל את נשקו, אשר מלמדים אותו להתייחס אליו כאל "אשה" ול"התחתן" עם הכלי, כדבריו. השואתו של הטירון בין מסדר בקורת-המפקד לבין טכס-ההשבעה לשמירת אימונים לצה"ל ולמדינה במקומה היא. יש להניח כי הרציפות שבהשואה לא נעשתה כדי להפחית את ערכו של מסדר המפקד, מאחר שיחסו למפקד הוא חיובי, כפי שמשתקף בהמשך המכתב.

ההשואה בין המ"כ שלא חלק מחמאה למצטיינים (לעומת זאת זיכה את דיירי הצריף בנויפה) לבין המד"ס, מוכיחה באיזו מידה יודע הטירון לבקר יפה את מדריכו ומורו. בשני המקרים הנ"ל השתדלו הטירונים, ורק באחרון זכו למחמאת-עידוד על פעולתם. זכור לי יפה החיוך הלבבי שהיה מפקד כיתתי ז"ל מעניק לחיילים עם הסימנים הראשונים לירידת כושר-הסבילות. הכיתה לא נכשלה מעודה בשום תרגיל, וכל החיילים כולם הגיעו למטרה. הרבה מזה זוקף אני לזכות מפקדי.

הערות ליומנו של טירון

בהתאם לחוקי היסוד של המדינה, ולא מגיע לו „כתר“ על כל.

„כניסת המפקד לצריף הריהי טכס שלם — — — אולם עד כמה זול היה טכס השבעתנו — — — וכן חלוקת הנשק — — —“. לשם מה נכתב הדבר? — לשמש ניגוד פולמוסי להערות לגבי טכסים! האמת היא שאין כניסת המפקד לצריף משמשת „טכס“, לא בבסיס אימונים ולא בכל יחידת צה"ל בביקורת השגרתית בכל יחידות צה"ל, בבוא המפקד לצריף או לאוהל-מגורים נקראים החיילים לעמוד ליד מיטותיהם — ובצדק — כדי שיוכל המפקד לסקור את כלי-המיטה ואת החיילי. הנהגה הזו מאפשר למפקד ולמלוויו — מפקדי המת"ל לקה והכיתה וקציני המפקדה — לעבור ולראות מקרוב הן את הדברים החיוביים והן את השליליים המתגלים בביקורת, ובראש וראשונה: לתקן ליקויים.

יתכן כי ההכנס לביקורת המפקד מהווה „מבצע“ לחברות הטירונים דרי-הצריף, מבצע הגורם למתיחות ודריכות מופרזות, ממש כיד הטירונות הטובה עליהם, אולם להכתיך את המבצע הזה בכתב של טכס (אם לא לצרכי פולמוס) — נהיה מופרז ובלתי נכון. הביקורת השבועית במשכנות החיילים היא חובתו של המפקד. זו אחת הדרכים שבאמצעותן מכיר המפקד כל חייל ביחידתו ולומד הן את בעיותיו האישיות של זה והן את צרכי היחידה.

„הג החנוכה. אף נר לא הולק ומ“.

בבירור בבסיס הטירונים הוכחש דבר זה לחלוטין! הודלקו נרות, קוימו מסיבות, מסדרים חגיגיים ודברי הסברה בנושא. (ונשאלת השאלה: האמנם היה הכותב בבסיס אותו יום?).

„היום קיבלנו את נשקנו האישי“ —

לצערי איני יכול להוזהות עם רגשותיו של הכותב לקראת קבלת הרובה בבסיס. הלני הרומנטי, הקשור במסור רח, קדושת הנשק וטכס אינם ניתנים להצמדה לחלוקת נשק-אימונים שאסור להשתמש בו ליריה! איני יודע על-סמך מה סבר הכותב שהוא מקבל נשק-אישי. לא היה לו כל יסוד לכך. רגשותיו של הכותב יפים — אלא שצריך להדביקן לנושא המתאים. ושוב — ניתנו בינתיים הוראות לעריכת טכסים חגיגיים בבסיס-האימונים עם קבלת הנשק האישי או נשק-שירות, המלווים מסדרים ועריבה-הסברה מתאימים (נהוג שהיה קיים בלא-הכני גם עד כה ביחידות).

אני מתייחס ל„יומנו של טירון“ (חוב' פ"ד-פ"ה, עמ' 75) כקורא, ולא כנושא תפקיד בצה"ל. הערותי מתבססות, איפוא, על נסיוני הן כחניך בבית-ספר לטירונים והן כמדריך בהגנה ובצה"ל.

האמת ניתנה להיאמר, כי היומן נכתב בכשרון, אך בולטת-מדי המגמתיות שבו. הכותב, יש לי עמדה קבועה-מראש לגבי שיטות ההדרכה והמשטר בבסיס-הטירונים. יש שהעובדות הווארו באור מסולף (ולעתים אף לא דייק בהן, כדי להוכיח את צדקת עמדתו-הקדומה — והקורא שאיננו בקיא בעובדות עלול לקבל רושם מוטעה על הנעשה בבסיס הטירונים ובצה"ל). כמה מהערותיו צודקות; ולגבי אלה הוצאו בינתיים הוראות מתאימות ע"י המטה הכללי. רגשותיו וראיותו-הדמיונית של הכותב — אינן אמת-מידה כללית לטירוני צה"ל. כי לא לכל הטירונים עבר, חינוך ודעות-קדומות — כלכותב; ויש לבדוק כל דבר לאור אפשרויותיו, רגשותיו ויכולתו של חייל ממוצע. אין שיטה, ולו הטובה ביותר, אשר תתאים לאנשים הנמצאים בקצות גורמי-הממוצע. יש שהכותב נמהר ופזין בקביעת עובדות והצהרות — אשר להבחן ביתר יסודיות לא היה קובע אותן.

אעמוד על קטעים אחדים ביומן:

„ודוקא פה, מקום בו אין הפרט נחשב בהרבה, מקום הוא תלוי כל הזמן בחבריו — — —“.

הנהגה ידוע ברבים כי הדרגה לפרט והחשבתו כצבאנו ובבסיס הטירונים עולה על זו שבצבאות אומות-העולם. דבר זה משתקף גם בתכנית האימונים, בכדיקות הרפואיות ובמסדרי החולים, בהוראת השפה, בהסברה וכד'. זאת ועוד: אין הצבא קופא על שמריו, והפרט משמש נושא קבוע למחקר. כי הפרט נחשב: מפרטים כאלה מורכב צבאנו, והם יסודו.

„כמה זול היה טכס השבעתנו בבסיס האימונים — — —“.

העובדה היא שאין טכס ההשבעה נערך בבסיס הטירונים. הוא מבוצע בימיו הראשונים של הטירון בצבא. כשאינו מתורגל די צרכו להשתתף במסדרים ובטכסים — ודבר זה אינו מניח אפשרות לקיים טכס מפואר. אני שמח לציין שבעקבות ה„יומן“ ניתנו הוראות לקיום טכס ההשבעה בבסיס הקליטה ולשפרו ככל הניתן בתחום אפשרויות אובייקטיביות אלו.

„ — — — שבועת התורם את כל שנות בחרותו למען הבטחון בארץ“.

כאן שוב לא דייק הכותב — אין טירון „תורם“ שנות בחרות! הוא ממלא רק חוב אזרחי

הקורא ב"יומן" ימצא שבבסיס הטירונים מצויים מפקדים ומדריכים משני סוגים:

1. עלגיישפה ("אימון או עונש") מלוכלכים (הגייג'י ב"דוגמה האישית"), גסי רוח וסגנון וסדיסטים.

2. כיוצא-דופן — בעלי הבנה כמד"ס ("יחס אנושי") זוה המכונה ז.

תמונה כזו עשויה להיות מבוססת על אידיאלים, השמצה, דעה-קדומה או פינוקיתר בחיים הטרורם צבאיים. נראה לי שבמקרה הנוכחי יש שמץ מכל הגורמים הנ"ל.

אין התמונה המתוארת מתאימה למציאות ואין משאלותיו בענין רצויות. אינני גורס כי הפרס או המתמאה צריכים להיות המטרה, והתנאי לביצוע אימון או עבודה — כפי שמציע הכותב. ואין כל אפשרות שהמדריכים בבסיס הטירונים יהיו המעולים שבפדגוגים, או שיתאימו את השיטה לרצונו של כל טירון או לקפריסה שלו. כן אין לשכוח, כי המדריכים הם חקילים צעירים בעיר-רות-החובה שלהם, וכדי להכשירם להדרכה האידיאלית דרוש פרק זמן העולה על משך שירותם זה. אלה הם חיילים שנבחרו על סמך מבחנים, פסיכוכיניים וקורסיים למפקדים, ורמתם היא זו של כוהן-האדם במדינה. יתכן שיהיו ביניהם גאונים בודדים, אולם ספק אם יתכן כי כולם יהיו גאונים לפי טעמו של הכותב. הרכב המדריכים ושיטת ההדרכה של טירונים הם נושא לטיפול ולדאגה מתמידים של המוסדות הממונים, העושים את כל אשר באפשרותם. חיי יחידת צבא שונים, באופן יסודי ומהותי בסדריהם ובמשטרם מחיים אורחיים. בין אם יהא זה תלמיש בבית ספר תיכון בעיר, או תלמיד במוסד חינוכי תיכון של הקרי בוצים, או גער הבא מהעבודה. שוני זה גורם, כמוכח, למשך בר נפשי הפוקד כל חייל הנכנס לסדר חיים שונה מזה שהורגל בו. מידת הרצון להסתגל — או מידת ההתנגדות מראש לכל סדר חדש — הם הגורמים הקובעים את קליטתו של הטירון בצבא. אם יחפש בכל דבר בראש וראשונה את החיוב ולא את השלילה — תצטייר לפניו תמונה שונה לגמרי מזו שראה הכותב.

וכאן אצטט קטעים מתוך החוברת על האימון הבסיסי

שהוצאה עליידי מטכ"ל / אה"ד, לפיה מאמנים טירונים.

א. אימון בסיסי הוא שלב ראשון באימון החייל בצה"ל. כל חייל חייב לעבור כתנאי למינוי איזה תפקיד שהוא בצבא.

ב. מטרת האימון הבסיסי תהיה להביא חייל בצה"ל, טרם שהוא פונה להתמחות במקצועו, לרמה כזו, שיוכל לפעול במתקנות כיתה רובאית ולמלא בה כל תפקיד.

ג. חובה על כל מפקד ומדריך לתרום מנסיונו ולדאוג לחינוך לחייל שדה בקרב חייליו — — — — — לזכור שחינוך לחייל שדה בשלבים מוקדמים (של האימון) יקל על חייו של הטירון במשך אימוניו.

בבסיס הטירונים מנוצל הזמן במידה המכסימלית האפשרית כדי להקנות לטירון את הידיעות ואת הכשרת היסוד למען יוכל לעבור לשלבי ההתמחות — בלחץ של זמן, ותוך-כדי עבודה לא קלה של הטירון עצמו. עבודה זו ידועה — והיא חיובית ביותר לאור הבחינה שאציגה להלן. בכל תכניות אימון-הפרט מודגשת מטרת השיעור, שהיא תמיד: "ללמד את החייל", "לאמן", "לתרגל", "לחנך" וכד', כשהדגש מושם על כל חייל כפרט, כדי להכשירו לתפקידו במימום סיפון לחייו.

בסיכום:

הייתי מציע לכותב, וכן לכל חייל הבא לבקר את הנעשה בבסיס טירונים, לנקוט אמת-בחינה שאותה למדתי ממפקד החטיבה שלי במלחמת-הקוממיות: "האם דבר זה עלול לעזור בביצוע משימה בקרב?"

רק לאחר שהמבקר שאל את עצמו, וחיפש את התשובה החיובית, וניתח גיתוח יסודי — רשאי הוא לבקר ולהעיר, כי לא תהא הערתו בבחינת השמצה, אלא הערה קונסטרוקטיבית אשר יש בה כדי להביא לתיקון ולשינוי-לטובה. מי יתן ובתקופת שירותכם יוקל לישראל, ועובר אדמתו יוכל לזרוע ולקצור בריונה, ואין מחריר, עליכם להיות חקונים ורעננים ועוד תזכו לכך". זהו קטע ממכתבו של אבי הכותב; וזו צריכה להיות גם שאיפתו, תקותו ומטרתו של הנכנס לשירות.

סגן-אלוף יצחק ד.

